

11. Borges Dos Santos K., Lara P.R.J., Rodacki A.L.F. (2017), Reproducibility, repeatability and accuracy analysis of three-dimensional kinematics of the front crawl stroke trajectories in impaired swimmers. *Journal of Physical Education and Sport*. 17 (1). P. 367-370.
12. Lee C. J. Mechanical power in well trained swimmers with a physical impairment : A thesis submitted in partial fulfilment of the requirements of the Manchester Metropolitan university for the degree of doctor of philosophy. 2012. 164 p.
13. Moretto P., Pelayo P., Chollet D., Sidney M. (1999), Stroking parameters in top level swimmers with a disability. *Official Journal of the American College of Sports Medicine*. № 31 (12). P. 74-78.
14. Prins J., Murata N. (2008), Stroke mechanics of swimmers with permanent physical disabilities. *Research Gate. Palaestra*. Vol. 24. P. 19-26.
15. Varfolomeeva Z., Podolyaka O., Panova N., Dobryakova V. (2017), Assessment of motor skills of adolescents with cerebral palsy during hydrotherapy. *Journal of Physical Education and Sport*. 17 (2). P. 498-501.

Випасняк І.П., Шанковський А.З.

**ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу**

ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ З НОРМАЛЬНОЮ ПОСТАВОЮ ТА РІЗНИМ РІВНЕМ СТАНУ БІОГЕОМЕТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ

У роботі представлені типи постави студентів 1-4 курсів з відповідними морфологічними особливостями, які узгоджуються з даними вітчизняної та зарубіжної літератури, згідно з якими основною причиною виникнення й прогресування порушень постави є слабкість «м'язового корсету», що безпосередньо впливає на функцію м'язів спини.

Встановлено, що силова витривалість м'язів тулуба, силова витривалість м'язів верхніх кінцівок і спини, гнучкість хребетного стовпа, рухливість тазостегнових суглобів та еластичність підколінних сухожиль, статична рівновага тіла студентів 1-4 курсів з нормальною поставою мають тенденцію до їх погіршення. Так, наприклад, у студентів 4 курсу з нормальною поставою та середнім рівнем стану біогеометричного профілю постави статистично достовірно ($p < 0,05$) відрізняються середні значення всіх досліджуваних показників фізичної підготовленості порівняно з даними студентів 1 курсу.

На підставі отриманих даних передбачається розробка технології корекції порушень постави студентів в процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану їх біогеометричного профілю.

Ключові слова: фізичне виховання, студенти, постава, біогеометричний профіль, фізичні якості.

Випасняк И.П., Шанковский А. З. Характеристика физической подготовленности студентов с нормальной осанкой и разным уровнем состояния биометрического профиля.

В работе представлены типы осанки студентов 1-4 курсов с соответствующими морфологическими особенностями, которые согласуются с данными отечественной и зарубежной литературы, согласно которым основной причиной возникновения и прогрессирования нарушений осанки является слабость «мышечного корсета», что напрямую влияет на функцию мышц спины.

Установлено, что силовая выносливость мышц туловища, силовая выносливость мышц верхних конечностей и спины, гибкость позвоночного столба, подвижность тазобедренных суставов и эластичность подколенных сухожилий, статическое равновесие тела студентов 1-4 курсов с нормальной осанкой имеют тенденцию к ухудшению. Так, например, у студентов 4 курса с нормальной осанкой и средним уровнем состояния биометрического профиля осанки статистически достоверно ($p < 0,05$) средние значения всех исследуемых показателей физической подготовленности отличаются по сравнению с этими же показателями у студентов 1 курса.

На основании полученных данных предполагается разработка технологии коррекции нарушений осанки студентов в процессе физического воспитания с учетом уровня состояния их биометрического профиля.

Ключевые слова: физическое воспитание, студенты, осанка, биометрический профиль, физические качества.

Igor Vypasniak, Andriy Shankovsky. Characteristics of Physical Fitness of Students with Normal Posture and Different Levels of Biometric Profile. The paper deals with the types of posture of the 1-4 year students with the corresponding morphological features, which are consistent with the data of domestic and foreign literature, according to which the main cause of the onset and progression of posture disorders is the weakness of the muscular corset, which directly affects the function of the back muscles.

It was established that the strength endurance of the muscles of the body, strength endurance of the muscles of the upper limbs and back, the flexibility of the vertebral column, the mobility of the hip joints and the elasticity of the popliteal tendons, the static balance of the body of the 1-4 year students with a normal posture tend to deteriorate. For example, for the 4th year students with a normal posture and an average level of the biometric profile, the average values of all the studied physical fitness indicators statistically differ ($p < 0,05$) from the data of the 1st year students.

Based on the obtained data, it is envisaged to develop a technology for correcting posture abnormalities of students in the process of physical education, taking into account the level of their biometric profile.

Keywords: physical education, students, posture, biometric profile, physical qualities.

Постановка проблеми. Сьогодні практично ніхто не заперечує того факту, що рухова активність, фізичні вправи можуть поліпшити як фізичне, так і психічне здоров'я, що спонукає до максимізації рухової активності, а значить, до розвитку мотивації здоров'я формування [1, 12, 13, 14].

Освітній процес у вищих навчальних закладах в сучасних умовах пов'язаний із безперервно зростаючим інформаційним потоком, та значними психофізичними навантаженнями [10, 11].

Розвиток у студентської молоді суспільно значущих потреб є одним із найважливіших завдань формування всебічно розвиненої здорової особистості, в якій природним чином поєднуються духовне багатство, моральна чистота і фізична досконалість [5, 8].

Численні дослідження [2, 3, 10], проведені останніми роками, свідчать про те, що масовий характер порушень постави – одна з найзлободенніших проблем сучасного суспільства. Порушення постави негативно позначаються на функціях внутрішніх органів, серцево-судинної, дихальної та травної систем, негативно впливають на рівні фізичної та розумової працездатності людини [3, 9].

Зв'язок із науковими планами, темами. Робота виконана згідно з планом науково-дослідних робіт ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» і є фрагментом дослідження на тему: «Фізичне виховання різних груп населення в системі засобів підвищення якості життя та рівня рекреаційної активності» (номер державної реєстрації 0113U002430).

Мета дослідження – визначити фізичну підготовленість студентів з нормальною поставою та різним рівнем стану біогеометричного профілю.

Аналіз публікацій по темі дослідження. Регуляція гравітаційних взаємодій людини з опорою при вертикальній позі багато в чому залежить від особливостей біогеометричного профілю постави [3, 6, 7].

Викопіювання даних з медичних карт студентів за безпосередньої участі лікаря вертеброневролога, цифровій зйомці дозволили М.В. Дудко [3] встановити, що тільки 15,2 % студентів першого курсу мають нормальну поставу. Водночас типи порушень постави розподілилися наступним чином: сколіотична постава – у 36,4 % обстежуваних, сутула спина – у 24 %, кругла спина – у 24,4 % студентів.

Визначення рівня стану біогеометричного профілю постави студентів здійснювалося автором з використанням удосконаленої карти експрес-контролю біогеометричного профілю постави [4].

Розподіл студентів за рівнями стану біогеометричного профілю постави здійснювалося з урахуванням 11 показників у фронтальній (5) і сагітальній (6) площинах. Оцінювання кожного показника проводилося за трибальною системою методом порівняння індивідуальної постави на фотографії та графічних варіантів на зразку. Бал «1» відповідав оцінці «погано», «2» – «задовільно», «3» – «добре» (табл. 1) [4].

Таблиця 1

Розподіл студентів за рівнями стану біогеометричного профілю постави (n=250), % [3]

Тип постави	Рівень стану біогеометричного профілю постави		
	низький	середній	Високий
Нормальна постава	0	63,33	36,67
Сколіотична постава	43,33	56,67	0
Кругла спина	23,33	76,67	0
Сутула спина	22,73	77,27	0

За результатами оцінювання біогеометричного профілю постави студентів у фронтальній і сагітальній площинах, узагальненої сумарної оцінки розраховувалися рівні стану біогеометричного профілю постави студентів (значення оцінки в інтервалі $\bar{X} \pm S$ приймається як середній рівень, нижче $\bar{X} - S$ – низький рівень і вище $\bar{X} + S$ – високий рівень). Для виділення зони ризику (ЗР) виникнення функціональних порушень ОРА було побудовано графіки нормального розподілу студентів з нормальною поставою і з порушеннями постави за показниками оцінки біогеометричного профілю постави у фронтальній площині, сагітальній площині, та узагальненої сумарної оцінки біогеометричного профілю постави.

Аналізуючи отримані дані, ми можемо зробити висновок, що 63,33 % студентів із нормальною поставою мають середній рівень стану біогеометричного профілю постави, а 40 % з них потрапляють у так звану «ЗР» виникнення функціональних порушень ОРА. Це означає, що вони потребують у подальшому постійного контролю стану біогеометричного профілю постави студентів, а також профілактики її порушень.

Результати власних досліджень. Першочерговим завданням констатувального експерименту нашого дослідження було проведення аналізу типів постави та візуального скринінгу студентів 1-4 курсів для визначення стану їх біогеометричного профілю постави та можливих його змін серед представників різних курсів. У констатувальному експерименті взяли участь 401 студент ПВНЗ «Галицька академія», денної форми наступних спеціальностей: «Комп'ютерні системи», «Облік і аудит», «Програмне забезпечення», «Комп'ютерна інженерія», «Фінанси», «Маркетинг спеціалізації».

Усі студенти відповідно до даних їх медичних карт та згідно з методичними документами кафедри фізичного виховання належали до основної групи з фізичного виховання та регулярно відвідували заняття з фізичного виховання за встановленим розкладом – 2 заняття на тиждень (4 навчальних години). Під час проведення аналізу постави нами були встановлені порушення постави студентів на всіх курсах навчання, що підтверджено і засвідчено лікарем-ортопедом (рис. 1). Отримані дані свідчать про те, що нормальну поставу мають лише 33% студентів 1 курсу. Подальший розгляд результатів аналізу постави допоміг встановити негативну тенденцію до зменшення кількості студентів з нормальною поставою від 1 до 4 курсу. Так, виявлено, що на 2 курсі кількість студентів з нормальною поставою дорівнює вже 28,8%, на 3 – 21,6%, на 4 курсі

– лише 19,8%. Детальний аналіз даних фізичної підготовленості студентів 1-4 курсів засвідчив тенденцію до її погіршення серед студентів старшого курсу порівняно з результатами представників студентської молоді молодших курсів.

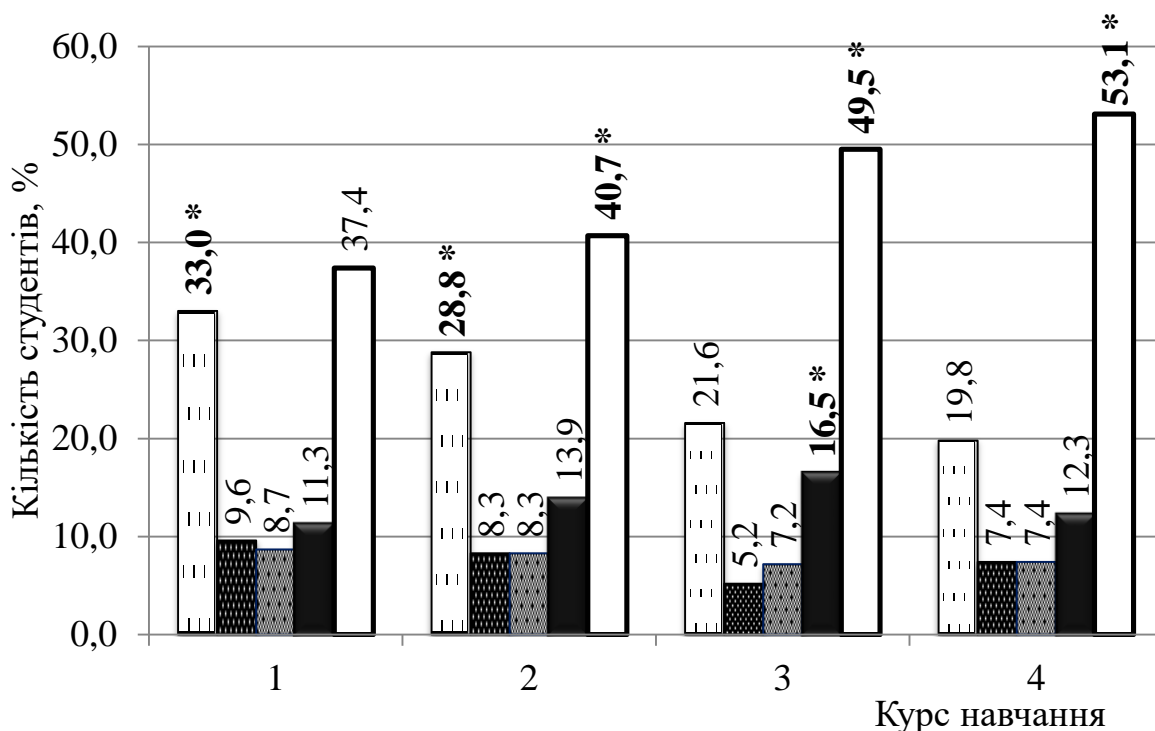

Рис. 1. Розподіл студентів 1-4 курсів відповідно до встановлених функціональних порушень постави: – нормальна постава; – плоска спина; – круглоувігнута спина; – кругла спина; – сколіотична постава;

* зміни ознаки статистично достовірні (p<0,05).

Виявлено, що у студентів 3-4 курсу з нормальною поставою та середнім рівнем стану біогеометричного профілю постави статистично достовірно відрізняються середні значення всіх показників фізичної підготовленості відносно даних студентів 1 курсу (табл. 1). Так, силова витривалість м'язів тулуба студентів 1 курсу була зафіксована на рівні вище середнього (48,52±4,29 кількість повторів за 1 хвилину), водночас у студентів 3 і 4 курсу прояв цієї фізичної якості був достовірно нижче – на середньому рівні (42,59±5,87 і 41,64±4,27 кількість повторів за 1 хвилину); силова витривалість м'язів верхніх кінцівок і спину у студентів 1 курсу знаходилась на рівні вище середнього (14,13±2,34 кількість повторів за 1 хвилину), а у студентів 4 курсу значення вже були достовірно нижчими – на середньому рівні (10,49±4,72 кількість повторів за 1 хвилину).

Таблиця 1

Фізична підготовленість студентів з нормальною поставою та різним рівнем стану біогеометричного профілю (n=106)

Рівень стану біогеометричного профілю постави							
середній, $\bar{x} \pm S$				високий, $\bar{x} \pm S$			
1 курс, n=11	2 курс, n=18	3 курс, n=14	4 курс, n=11	1 курс, n=27	2 курс, n=13	3 курс, n=7	4 курс, n=5
Піднімання тулуба з положення «лежачи на спині, ноги зігнуті в колінних суглобах», кількість повторів за 1 хвилину							
48,52±4,29	47,08±6,08	42,59±5,87*	41,64±4,27*	49,02±3,27	48,91±3,74	48,36±5,81	47,32±3,57
Підтягування на жердині, кількість повторів за 1 хвилину							
14,13±2,34	12,95±2,57	11,37±3,48	10,49±4,72*	15,21±2,28	15,74±1,46	13,39±2,77	13,07±4,26*
Нахил тулуба з положення «сидячи» вперед, см							
7,25±0,77	5,88±0,91	4,23±1,07*	3,66±0,82*	8,01±0,56	7,62±0,69	6,29±1,02	5,56±0,87*
«Канадський тест», кількість повторів за одну хвилину							
46,16±5,12	43,35±3,65	41,17±6,15*	35,72±7,22*	48,43±9,95	44,57±5,82	40,11±9,20	42,17±6,67
Тест «Фламінго», кількість спроб за одну хвилину							
3,27±1,37	6,56±2,59	7,92±1,21	10,01±3,47*	3,01±2,30	5,25±2,17	6,45±3,62	8,61±4,14*

* зміни ознаки статистично достовірні при порівнянні даних студентів 2, 3 і 4 курсу з даними студентів 1 курсу за

критерієм Манна-Уїтні ($p < 0,05$)

Окремо хотілось би відзначити рівень прояву гнучкості хребетного стовпа, рухливості тазостегнових суглобів та еластичності підколінних сухожиль, який серед студентів 1 курсу вже співвідноситься як рівень нижче середнього, серед студентів 3 курсу середнє значення цього показника було достовірно нижче за середнє значення студентів 1 курсу та відповідало низькому рівню ($4,23 \pm 1,07$ см), так само як і середнє значення студентів 4 курсу, яке було ще більш достовірно нижчим ($3,66 \pm 0,82$ см).

Серед студентів з нормальною поставою та високим рівнем стану біогеометричного профілю постави достовірно розходження між показниками представників 1 і 4 курсу були виявлені лише у прояві гнучкості хребетного стовпа, рухливості тазостегнових суглобів й еластичності підколінних сухожиль: 1 курс $-8,01 \pm 0,56$ см (рівень нижче середнього), 4 курс $-5,56 \pm 0,87$ см (низький рівень).

Дослідження рівня прояву силової витривалості м'язів тулуба засвідчило, що у студентів 1 курсу середні значення цього показника знаходились на помірному рівні: студенти з середнім рівнем стану біогеометричного профілю постави – середній рівень ($46,16 \pm 5,12$ кількість повторів за 1 хвилину), студенти з високим рівнем – рівень вище середнього ($48,43 \pm 9,95$ кількість повторів за 1 хвилину). Однак порівняльний аналіз даних виявив статистично достовірні відмінності у прояві цієї якості між середніми значеннями студентів 1 курсу і студентів 4 курсу. Так, встановлено, що рівень прояву силової витривалості м'язів тулуба у студентів 4 курсу з нормальною поставою та середнім рівнем стану біогеометричного профілю постави достовірно нижчий ($35,72 \pm 7,22$ кількість повторів за 1 хвилину), ніж середнє значення для студентів 1 курсу, і відповідає рівню нижче середнього.

Аналогічна тенденція спостерігалась під час проведення та оцінки результатів тесту «Фламінго». У студентів 1 курсу середні значення появу статичної рівноваги під час виконання вказаного тесту відповідали рівню вище середнього незалежно від рівня стану біогеометричного профілю постави. А у студентів 2-3 курсів, і особливо 4 курсу, рівень прояву цієї якості вже відповідав середньому рівню (при високому рівні стану біогеометричного профілю постави) та рівню нижче середнього (при середньому рівні стану біогеометричного профілю постави).

Висновки. Аналіз спеціальної науково-методичної літератури дозволяє стверджувати, що здоров'я студентської молоді є одним із точних індикаторів стану здоров'я населення країни в цілому, а також найважливішою цінністю, що визначає благополуччя суспільства. Останнім десятиліттям в Україні спостерігається зниження рівня здоров'я студентської молоді, що зумовлено об'єктивними і суб'єктивними причинами: умовами освітньої діяльності; низьким соціально-економічним рівнем життя більшої частини студентів; дефіцитом рухової активності. Звідси збільшення числа студентської молоді, які мають порушення біогеометричного профілю постави.

Встановлені типи постави студентів 1-4 курсів з відповідними морфологічними особливостями узгоджуються з даними вітчизняної та зарубіжної літератури, згідно з якими основною причиною виникнення й прогресування порушень постави є слабкість «м'язового корсету», що безпосередньо впливає на функцію м'язів тулуба й спини.

Встановлено, що силова витривалість м'язів тулуба, силова витривалість м'язів верхніх кінцівок і спини, гнучкість хребетного стовпа, рухливість тазостегнових суглобів та еластичність підколінних сухожиль, статична рівновага тіла студентів 1-4 курсів з нормальною поставою мають тенденцію до їх погіршення. Так, наприклад, у студентів 4 курсу з нормальною поставою та середнім рівнем стану біогеометричного профілю постави статистично достовірно ($p < 0,05$) відрізняються середні значення всіх досліджуваних показників фізичної підготовленості порівняно з даними студентів 1 курсу.

Перспективи подальших досліджень знаходяться в площині вивчення фізичної підготовленості студентів з різними порушеннями постави і рівнем стану біогеометричного профілю.

Література:

1. Булич Э. Г. Здоровье человека. Биологическая основа жизнедеятельности и двигательная активность в ее стимуляции / Э. Г. Булич, И. В. Муравов. – К.: Олимпийская лит., 2003. – 424 с.
2. Винтоняк О. В. Нарушения осанки студентов в процессе физического воспитания на современном этапе, как научная проблема / О. В. Винтоняк, С. В. Лопатский // *Revista teoretico-tiintifică «Stiintăculturii fizice»*. – Кишинев, 2016. – №25/1. – С.84-89.
3. Дудко М. В. Характеристика состояния биометрического профиля осанки и физической подготовленности студентов в процессе физического воспитания / М. В. Дудко // *Физическое воспитание студентов*. – 2015. – № 4. – С. 30-35.
4. Кашуба В. А. Контроль состояния пространственной организации тела человека в процессе физического воспитания: история вопроса, состояние, пути решения / В. Кашуба, Р. Бибик, Н. Носова // *Молодіжний наук. вісник Волинського нац. ун-ту ім. Л. Українки. Фізичне виховання і спорт / уклад. А. В. Цюсь, А. І. Альошина*. – Луцьк: Волин.нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – Вип. 7. – С. 10-19.
5. Кашуба В. А. Современные подходы, методики и технологии к формированию здорового образа жизни студентов в процессе физического воспитания / В. А. Кашуба, М. В. Дудко // *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. – 2015. – Вип. 17. – С.52-57.
6. Кашуба В. А. Технология профилактики нарушений осанки студентов в процессе физического воспитания / В. А. Кашуба, М. В. Дудко // *Наука и спорт: современные тенденции* № 2 (Том 11), 2016. – С. 24-31.
7. Кашуба В. А. Формирование моторики человека в процессе онтогенеза / В.А. Кашуба, Е.М. Бондарь, Н.Н. Гончарова, Н.Л. Носова. – Луцк: Вежа-Друк, 2016. – 232 с.
8. Corbin С. В. Physical activity for everyone: What every physical educator should know about promoting lifelong physical activity / С. В. Corbin // *J. Teach. in Phys. Education*. – 2002. – № 21. –Р. 128-144.

9. Kashuba V.O. Use of information assets in physical education of students with special needs / V.Kashuba, I. Carp, T. Rychok // Scientific and Methodological Foundations of information technology in the field of physical culture and sports: Collected Works [electronic resource]. Kharkov: HDAFK, 2017. - Vol.1.– pp.42-46.
10. Kashuba V.O. Monitoring System Design physical condition of students through the use of information technology / V. Kashuba, A. Andreeva, K. Sergienko, N. Goncharova // Theory and Methods Phys. education and sport. – 2006, №.3. – pp. 61-67.
11. Kashuba V.O. As Information Technology tools Increase vocational and Applied Physical Preparation of students garment production / V. Kashuba, N.Golovanova // V materials Mezhdunarodnoy youth scientific conference. - Pinsk: PolesHU, 2011. – pp. 199-200.
12. Kashuba V.O. Teoretiko-methodical bases of working out of the multimedia computer program "Harmony of the body" / V. Kashuba, N. Kolos, K. Sergienko, A. Alyoshina // Actual problems of modern biomechanics of physical education and sports - Chernigov, 2008. – pp. 298-307.
13. Futorny S. Actual issues of improving the process of student's physical education through the application of modern health-saving technologies / Sergii Futorny // Молодіжний наук. Вісник Східноєвроп.нац. ун-ту ім. Л. Українки. – Луцьк, 2014. – Вип. 14. – С. 26-30.
14. Futorny S. An Increased Level Students Theoretical Knowledges for Building a Physical Fitness in the Process of Physical Education / Sergii Futorny // Молодіжний наук. Вісник Волинського нац. ун-ту ім. Л. Українки. – Луцьк, 2012. – Вип. 8. – С. 25-27.

Гогоць В.Д., Власенко Н.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГА ВИЩОЇ ШКОЛИ

У своїй статті автори В.Д.Гогоць та Н.В.Власенко «Педагогічна діяльність як детермінанта професійного здоров'я педагога вищої школи» визначили професійне здоров'я педагога як необхідну умову його активної життєдіяльності, реалізації, розвитку творчого потенціалу. На основі цього автори констатують, що проблема збереження і зміцнення здоров'я педагога повинна бути однією з пріоритетних у сфері його життєвих і фахових завдань. Тому, особливо актуальною проблемою сьогодення постає збереження і пошук шляхів забезпечення належного рівня професійного здоров'я особистості.

Незважаючи на досить активний інтерес науковців до проблеми професійного здоров'я особистості, проблема впливу педагогічної діяльності на особистість педагога вищої школи та на стан його здоров'я залишається актуальною та потребує подальшого вивчення.

Наявність протиріччя між важливістю і складністю педагогічної діяльності та її можливим негативним впливом на здоров'я педагога дозволили сформулювати мету дослідження, яка полягає у виявленні особливостей педагогічної діяльності як детермінанти професійного здоров'я педагога вищої школи та в аналізі особливостей впливу педагогічної діяльності на виникнення професійного стресу та на здоров'я педагога вищої школи.

Ключові слова: особливості педагогічної діяльності, детермінанта професійного здоров'я, працездатність, навчальний процес, педагог вишу.

В.Д.Гогоць, Н.В.Власенко Педагогическая деятельность как детерминанта профессионального здоровья педагога высшей школы. В своей статье авторы В.Д.Гогоць и Н.В.Власенко «Педагогическая деятельность как детерминанта профессионального здоровья педагога высшей школы» определили профессиональное здоровье педагога как необходимое условие его активной жизнедеятельности, реализации и развития творческого потенциала. На основе этого авторы утверждают, что проблема сохранения и укрепления здоровья педагога должна быть одной из приоритетных в сфере его жизненных и профессиональных заданий. Поэтому, особенно актуальной проблемой сегодня является сохранение и поиск путей обеспечения надлежащего уровня профессионального здоровья личности педагога.

Невзирая на достаточно активный интерес научных работников к проблеме профессионального здоровья личности педагога, проблема влияния педагогической деятельности на личность педагога высшей школы и на состояние его здоровья, остается актуальной и нуждается в последующем изучении.

Ключевые слова: особенности педагогической деятельности, детерминанта профессионального здоровья, работоспособность, учебный процесс, педагог выша.

V.D.Gogoc', N.V.Vlasenko Pedagogical activity as детермінанта of professional health of teacher of higher school. In the article authors of V.D.Gogoc' and N.V.Vlasenko «Pedagogical activity as a determinant of professional health teacher of higher school» defined the professional health of teacher as necessary condition him active vital functions, realization, development of creative potential. On the basis of it authors of assert, that a problem of maintainance and strengthening of health of teacher must be one of priority in the field of his vital and professional tasks. Therefore, a maintainance and search of ways of providing of the proper professional health of personality level appears the especially issue of the day of сьогодення.

Without regard to active enough interest of research workers to the problem of professional health of personality, problem of influence of pedagogical activity on personality of teacher of higher school and on the state of his health remains актуальною and needs subsequent study.

Presence of contradiction between importance and complication of pedagogical activity and it was allowed to formulate it